

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

*Valvame, et isikuandmete kasutamisel austatakse eraelu
ning et riigi tegevus oleks läbipaistev*

Veebilehitseja turvaline kasutamine

Soovitused lapsevanemale

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
1. Internet Exploreri seadistamine.....	4
2. Google Chrome'i seadistamine	7
3. Mozilla Firefox'i seadistamine	10

Sissejuhatus

Laps puutub arvutiga esimest korda kokku üldjuhul mängides või multifilme vaadates. Need on lapsevanem salvestanud tema jaoks kas arvutisse või näitab neid talle otse *on-line* võrgust (nt Youtube'ist). Samal ajal lasub lapsevanemal vastutusrikas roll õpetada oma järeltulijale juba varakult, millised ohud teda arvutit kasutades või internetiavarustes surfates varitsevad.

Arvuti võimaldab lapsel õppida, aga ka mängida ja suhelda sõpradega. Esimesed arvutikasutuse põhitõed peaks ta kindlasti omandama koduseinte vahel. Vanemaks saades kasvab oluliselt sõprade mõju, mis võib kujundada lapses väärarusaamu – kõik mis ei ole keelatud, on lubatud. On väga oluline, et lapses kujuneks varakult oskus võrrelda ja hinnata kodunt saadud arvutialaseid teadmisi sõprade räägituga.

Lastele turvalise arvuti- ja internetikasutuse selgitamine ei ole lapsevanemale kerge ülesanne. Õnneks lapsed kohanevad kiiresti ja omandavad kerge vaevaga uusi teadmisi ja kogemusi.

Võrgukasutus toimub programmiga, mida nimetatakse veebilehitsejaks (*web browser*). Paraku ei ole veebilehitsejate seaded vaikeväärtustena piisavalt turvalised. Lapsevanem peaks seaded ise üle vaatama ja tegema vajalikud muudatused, et arvuti ja veebilehitseja oleksid paremini turvatud ning et takistada lapse privaatsuse informatsiooni valimatut levikut internetis.

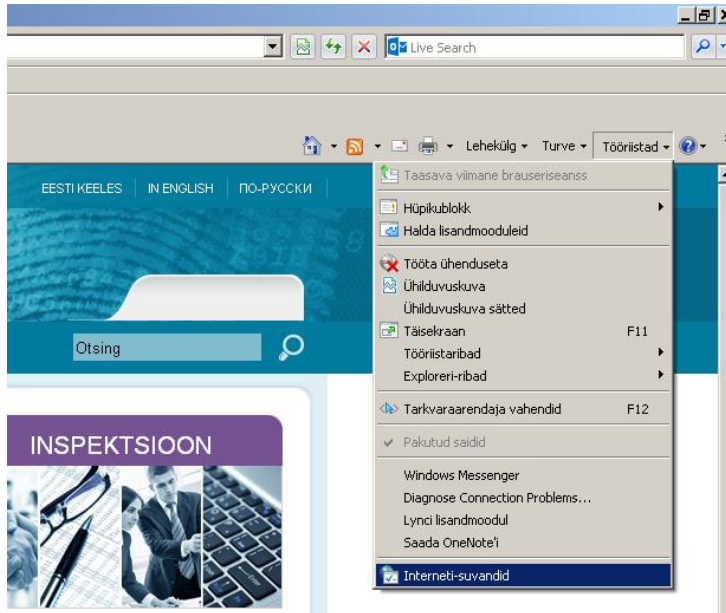
Andmekaitse Inspektsioon on koostanud juhise lihtsate soovitustega erinevate veebilehitsejate turvaliseks seadistamiseks. Sügavama huvi korral on lapsevanemal võimalik veebilehitsejate abimenüüst või otsingumootoreid kasutades internetist lisa lugeda.

Juhis annab soovitusel Internet Explorer 8 (eestikeelne), Google Chrome'i vers. 30.0 (inglisekeelne) ja Mozilla Firefox vers. 25.0 (inglisekeelne) seadistamisel.

NB! Veebilehitsejate uuemate versioonide menüüd võivad näidetes toodust erineda. Turvaseadete karmistamisel võib võrgu kasutamine muutuda vähem mugavamaks, näiteks küpsiste täielikul piiramisel (võrgulehtede aeglasem avanemine, teatud sisu ei kuvata). Sellisel juhul peab lapsevanem otsustama, kas kasutusmugavus kaalub üles võimalikud riskid lapse privaatsusele ja vajaduse korral seadeid muutma.

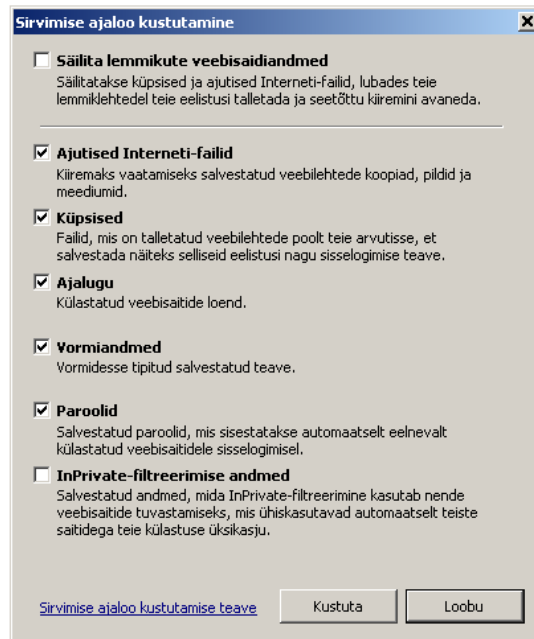
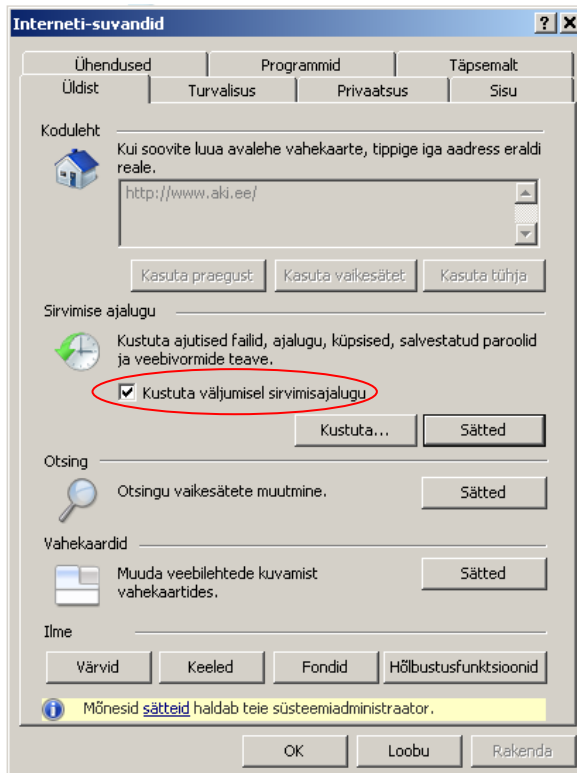
1. Internet Exploreri seadistamine

Seadistused leiata veebilehitseja ülal, paremal asuval menüüst **Tööriistad (Tools)**->**Interneti-suvandid (Internet Options)**.

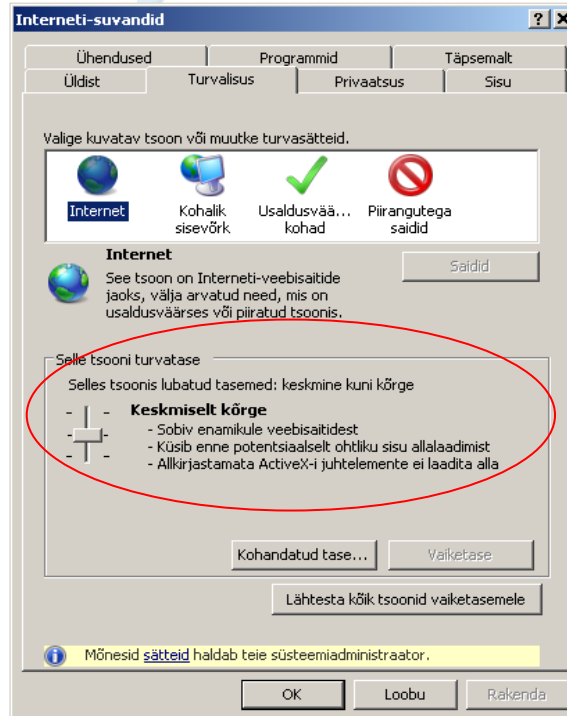

Internet Explorer salvestab võrgulehtede külastusajaloo, võrgulehtedele sisselogimise paroolid ning küpsised, et kiirendada hilisemat internetikasutust. Kõik need andmed võiks soovituslikult pärast veebilehitseja sulgemist kustuda.

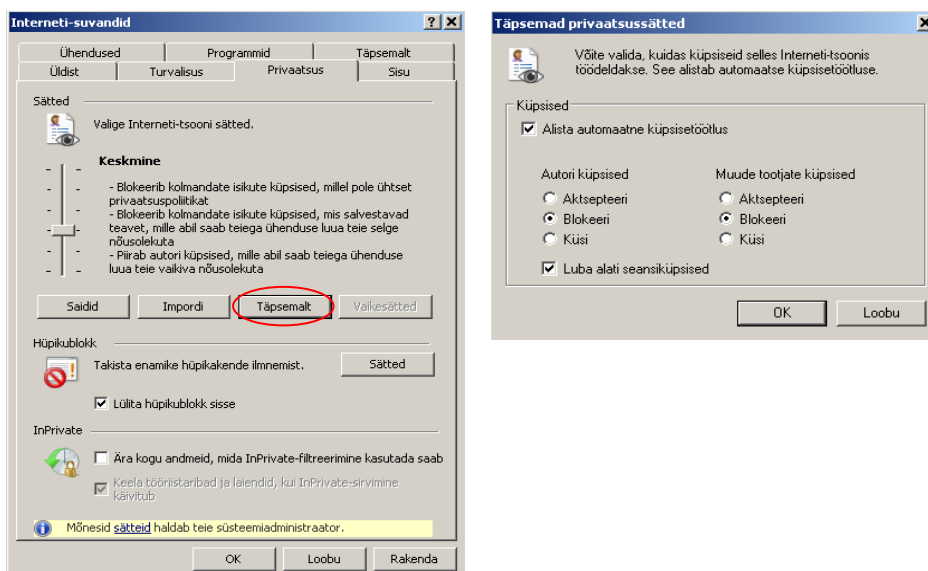
Selleks valige **Interneti-suvandite (Internet Options)** aknas **Üldist (General)** ja tehke linnuke märgendkasti **Kustuta väljumisel sirvimisajalugu (Delete browsing history on exit)**. Kasutusajaloo saab alati ka käsitsi kustutada, vajutades nupule **Kustuta ... (Delete ...)**. Avaneb uus aken **Sirvimise ajaloo kustutamine (Delete Browsing History)**. Soovituslikud valikud on esitatud pildil. Kinnitamiseks vajutage **Kustuta (Delete)**.

Interneti-suvandite (*Internet Options*) aknas **Turvalisus** (*Security*) leiata erinevad turvalisuse tsoonid, mida Internet Explorer oma töös kasutab. Automaatselt saab igas tsoonis valida sobiliku turvaseme, liigutades liugurit üles-alla. Soovituslikult võiks iga tsooni turvatase olla **Keskmisest kõrge** (*Medium-high*). Teadlikum lapsevanem saab teha täpsema seadistuse, vajutades nupule **Kohandatud tase ...** (*Custom level ...*).

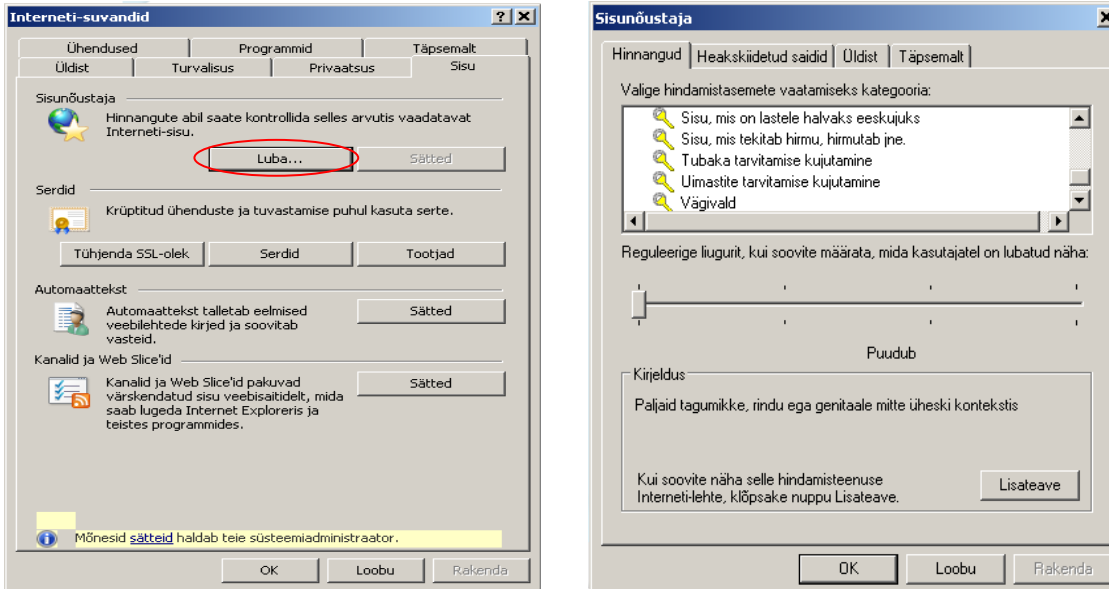

Interneti-suvandite (*Internet Options*) aknas **Privaatsus** (*Privacy*) saab muuta küpsiste keelamise või lubamise seadeid. Automaatselt saab seda teha liugurit üles-alla liigutades. Soovituslik seade võiks olla vähemalt **Keskmine** (*Medium*). Tugevamate seadete valimisel (keskmiselt kõrge või kõrge) võib internetikasutus muutuda ebamugavamaks (näiteks ei kuvata kogu võrgulehel olevat sisu või kuvatakse igal sammul hoiatusi). Samuti soovitame teha linnuke märgendkasti **Lülita hüpikublokk sisse** (*Turn on Pop-up Blocker*). Küpsiste täpsemaks seadistamiseks soovitame valida nupp **Täpsemalt** (*Advanced*). Tähistage linnukesega märgendkast **Alista automaatne küpsisetöötlus** (*Override automatic cookie handling*). Edasi saate valida, kas kõik küpsised on lubatud (*Accept*), blokeeritud (*Block*) või võrguleht küsib alati, kas küpsised salvestatakse arvutisse või mitte (*Prompt*). Soovitame märkida **Blokeeri** (*Block*). Et seansiküpsised on ohutumad kui püsivad küpsised, võib linnukesega märkida **Luba alati seansiküpsised** (*Always allow session cookies*).

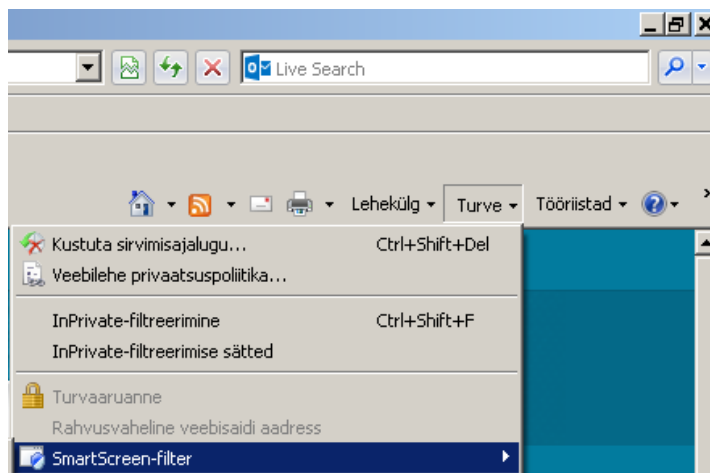

Interneti-suvandite aknas **Sisu** (Content) vajutage **Sisunõustaja** (Content advisor) väljal nupule **Luba...** (Enable).

Hinnangute (Ratings) aknas on kirjeldatud valdkonnad, mille lubamist või keelamist saab ise määrata, liigutades liugurit. Mida paremale liugurit liigutada, seda avatumaks valdkond tehakse.

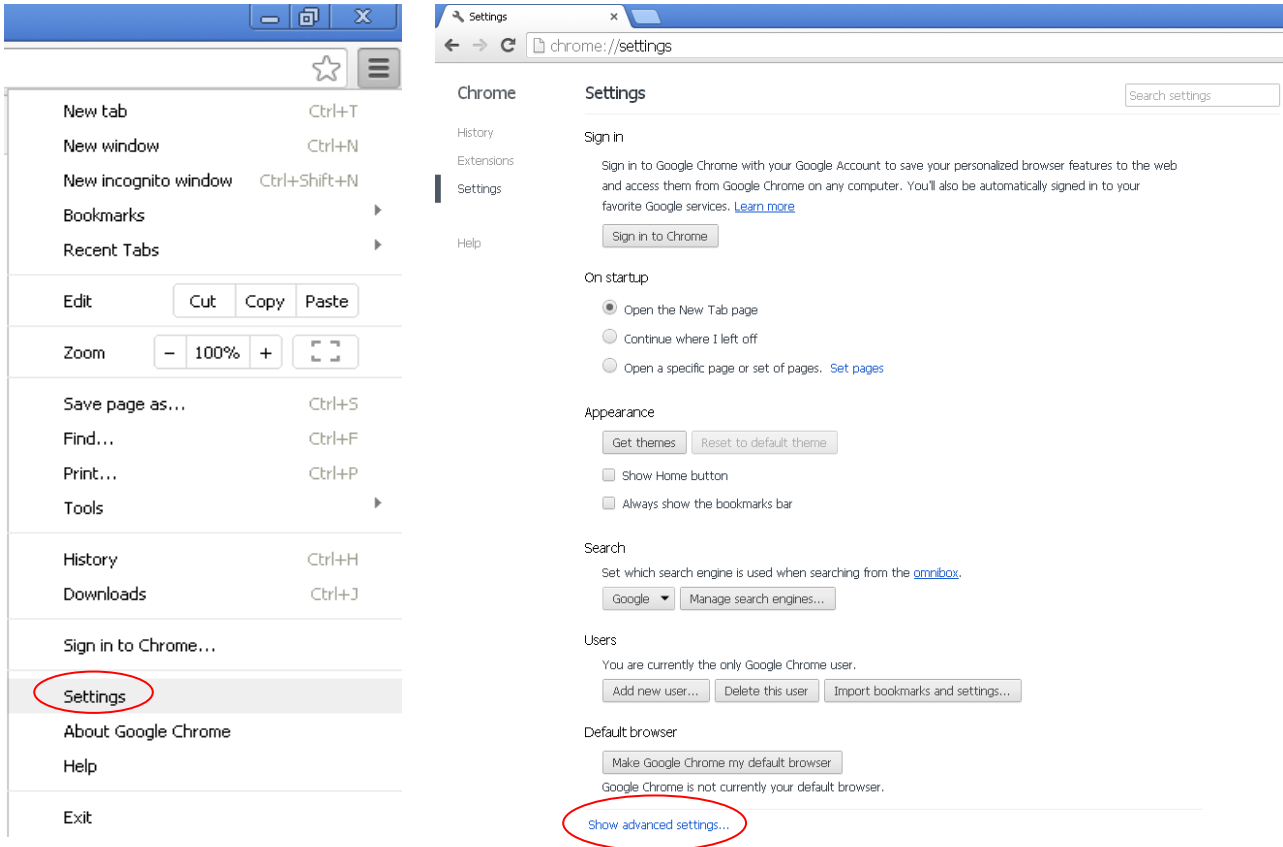

Andmepüügiga tegelevate võrgulehtede eest aitab kaitsta **SmartScreen-filter**. Selle sisselülitamiseks valige veebilehitseja ülal, paremal asuval menüüst **Turve** (Safety)->**SmartScreen-filter**.

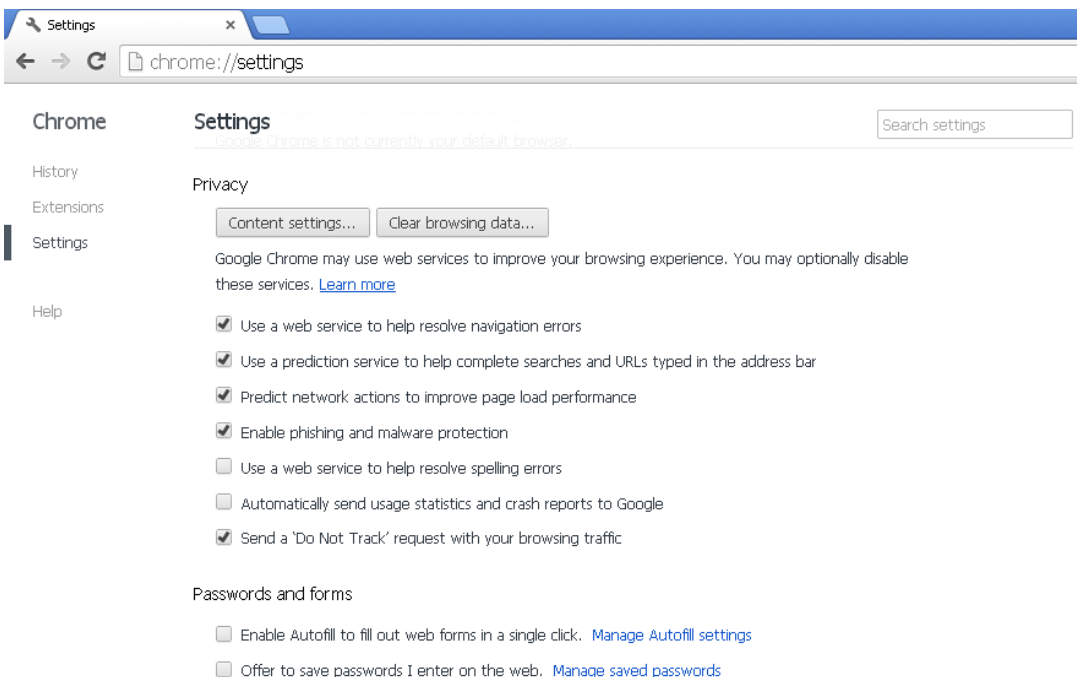

2. Google Chrome'i seadistamine

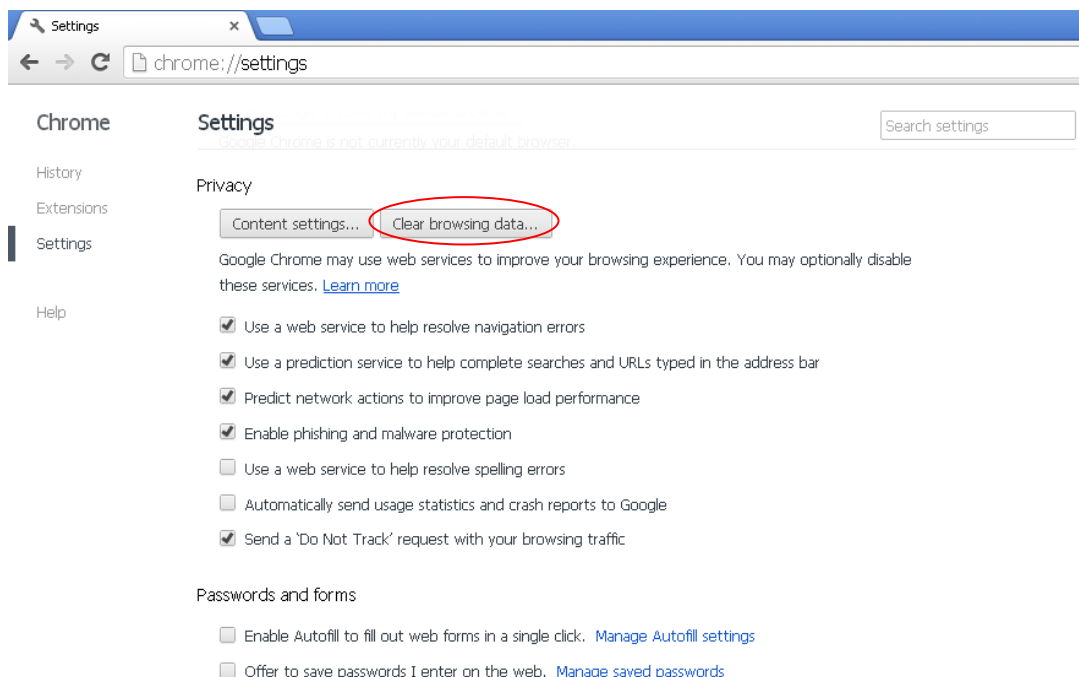
Seadistused leiab Chrome'i avalehelt, aadressribast paremal, nupu alt (*Customize and control Google Chrome*). Valige **Settings**. Avanenud uues aknas valige **Show advanced settings**.

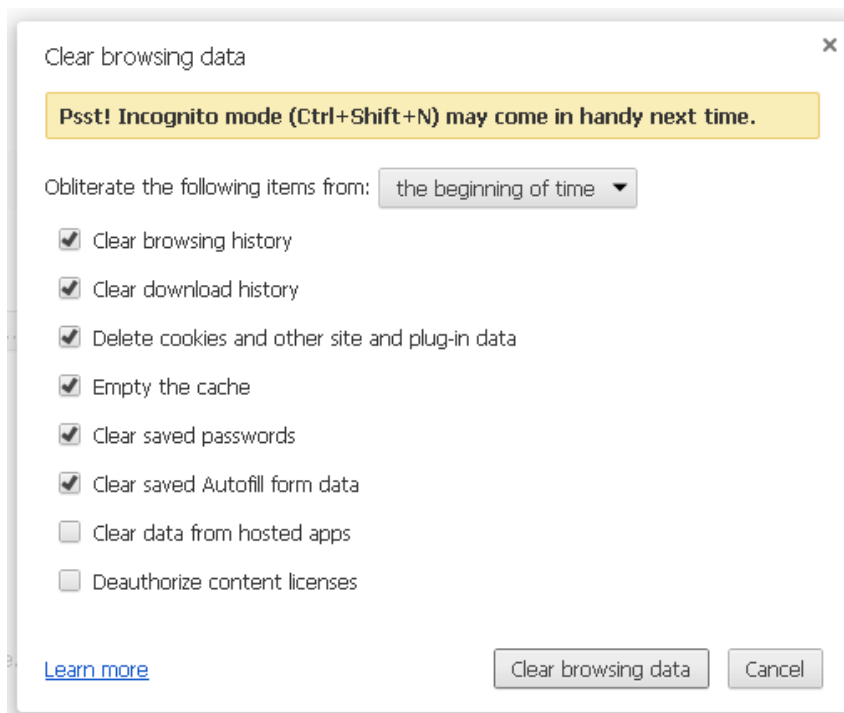
Avaneb laiendatud aken, kus juhime tähelepanu seadetele **Privacy** ja **Passwords and forms**. Soovitame teha märgendkastidesse linnukesed vastavalt järgmisele pildile.

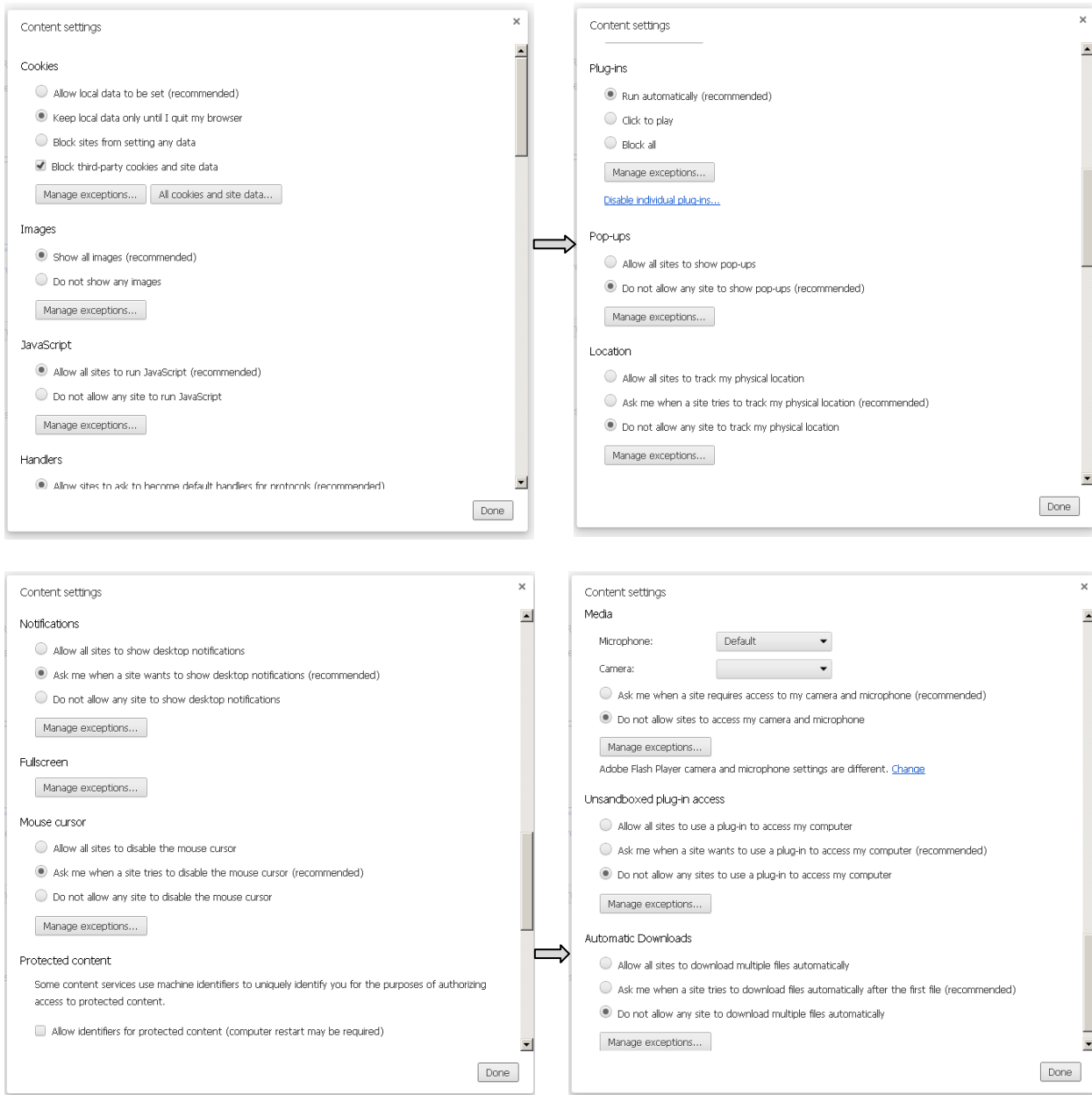
Samuti soovitate perioodiliselt kustutada internetikasutuse ajalugu. Selleks vajutage nupule **Clear browsing data ...**

Avanevas vaheaknas saab valida kustutamisele mineva ajaperioodi ja märgistada sobivad toimingud. Soovitate teha märgendkastidesse linnukesed vastavalt pildile. Kinnituseks vajutage nupule **Clear browsing data**.

Järgmiseks vajutage turvaseadete valikus **Privacy** nupule **Content settings...** Avaneb vaheaken, kus kerimisribaga ülalt-alla liikudes oleme esitanud pildid soovituslike seadistustega:

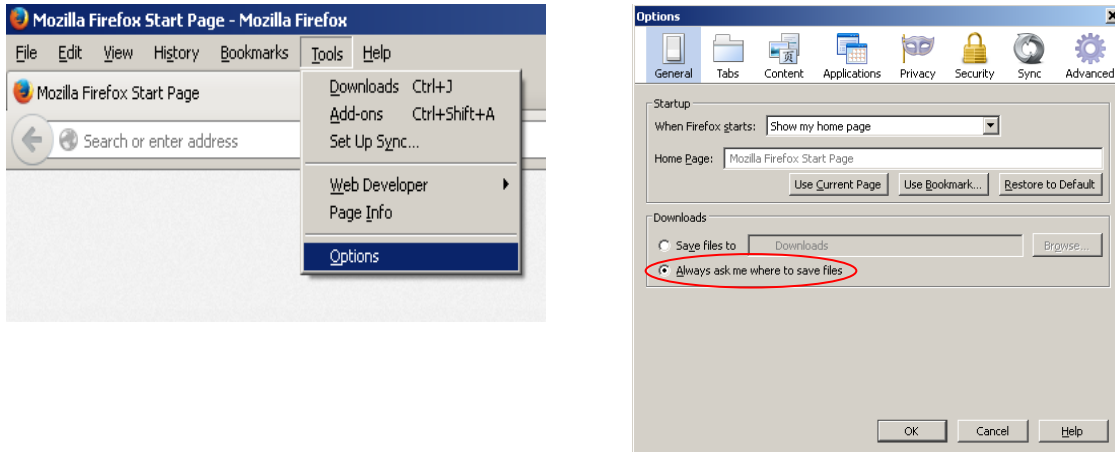

Seadete kinnitamiseks vajutage **Done**.

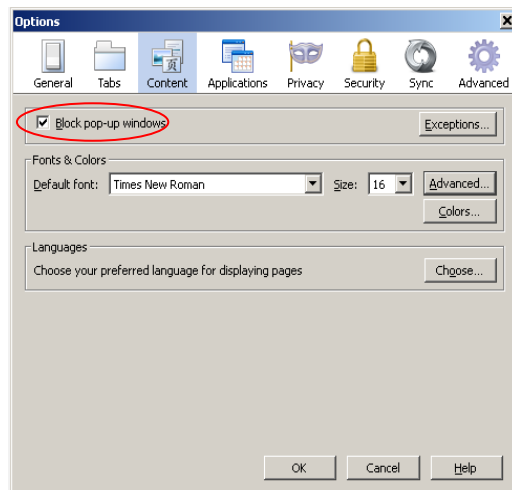
3. Mozilla Firefox'i seadistamine

Seadistused leiata veebilehitseja menüüst **Tools->Options**.

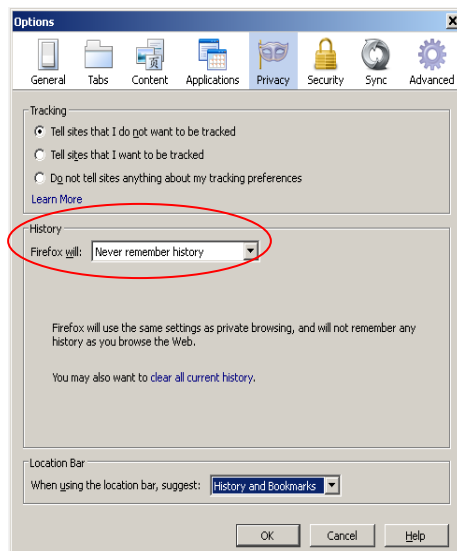
Avage vaheleht **General**. Soovitame märkida punktiga valik **Always ask me where to save files**. See välistab, et mõni pahatahtlik veebileht püüab ise automaatselt mõnda faili teie arvutisse salvestada.

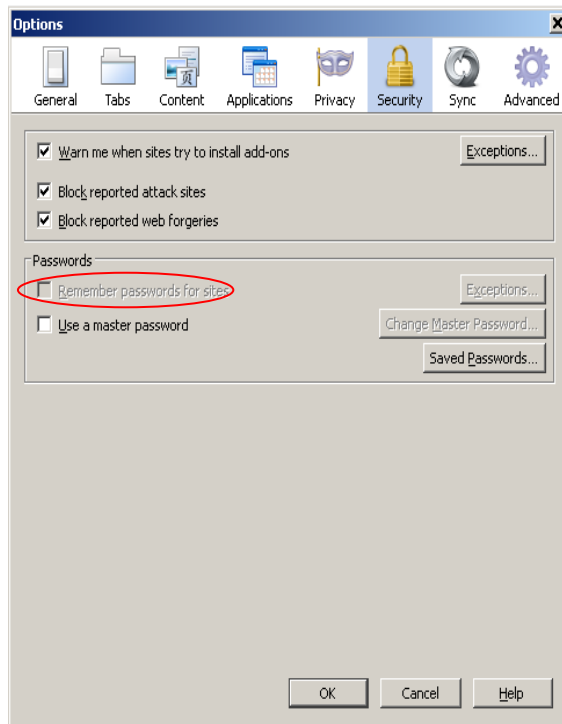
Järgmiseks avage vaheleht **Content**. Veenduge, et linnuke on märgendkastis **Block pop-up Windows**.

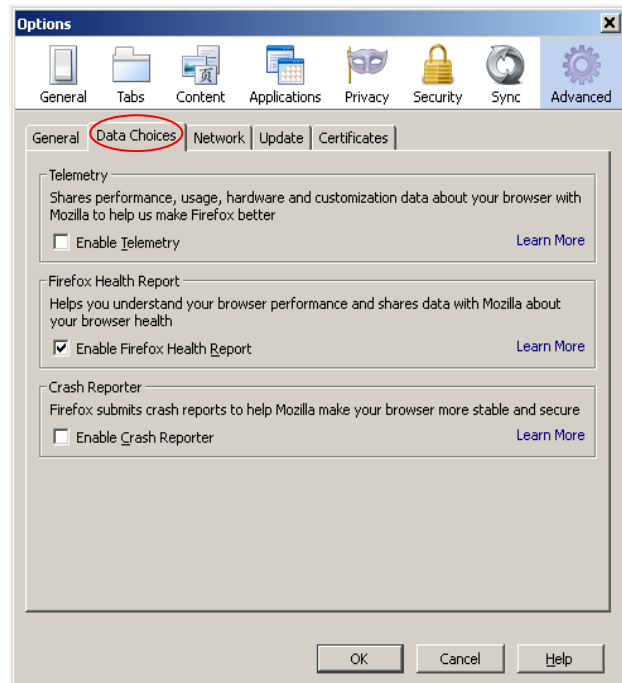
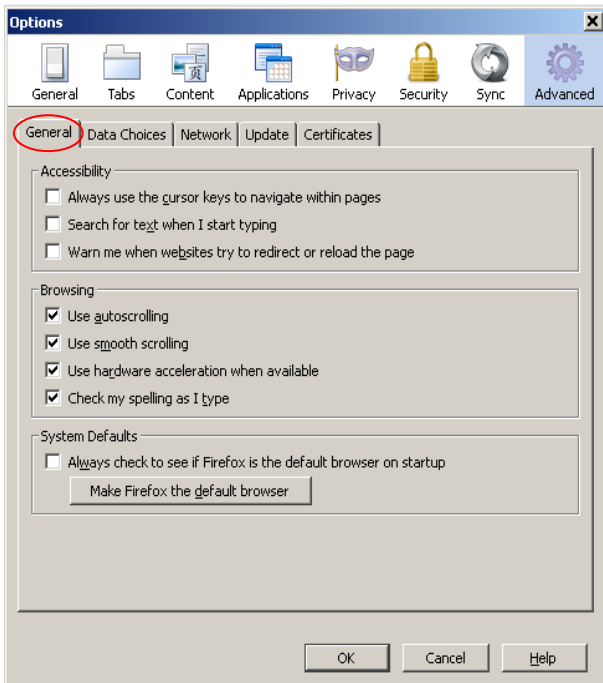
Avage vaheleht **Privacy**. Märkige punktiga valik **Tell sites that I do not want to be tracked**. **Firefox will** aknas valige rippmenüüst **Never remember history**. Lisaks veebilehtede külastusajaloo kustutamisele kustutab see valik ka küpsised ega võimalda veebilehitsejal meelde jätta kasutatud salasõnu.

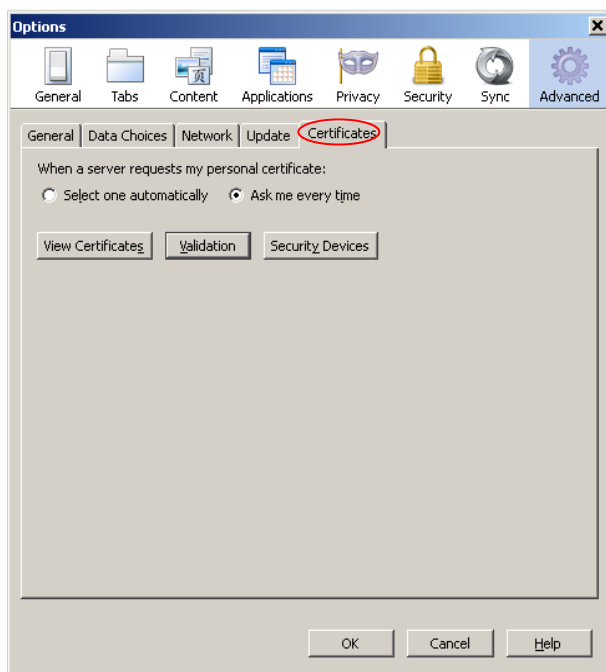
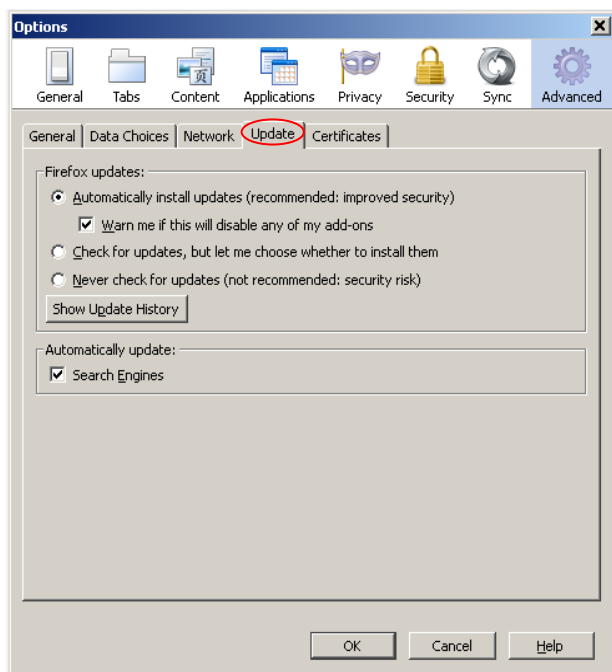

Avage vaheleht **Security**. Veenduge, et linnukest ei ole märgendkastis **Remember passwords for sites**.

Avage vaheleht **Advanced**. Soovitame seadistada vahelehe valikud **General**, **Data Choices**, **Update**, **Certificates** vastavalt esitatud piltidele:

Kinnituseks vajutage **OK**.